

Vergaderjaar 2024–2025

31 532

Voedingsbeleid

Nr. 296

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSEL- ZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 februari 2025

We willen blijven beschikken over voldoende gezond en veilig voedsel. Dit kabinet zet daarom in op voedselzekerheid en komt in 2025 met een nationale voedselstrategie. Dit vraagt ook om aandacht voor maatschappelijke opgaven die er zijn ten aanzien van natuur, milieu en klimaat. In die opgaven hebben zowel overheid, bedrijfsleven als consument een belangrijke rol, zoals bij het tegengaan van voedselverspilling, het realiseren van meer transparantie in de keten ten aanzien van verduurzaming en het stimuleren van een toekomstbestendig voedselaanbod en -consumptie. Mijn voedselbeleid zet hier op in.

Met deze brief bied ik uw Kamer een aantal rapporten en onderzoeken aan en informeer ik uw Kamer over een aantal trajecten die de komende tijd worden afgerond, waaronder een evaluatie. In de periode 2022–2025 zijn namelijk tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld voor het voedselbeleid. De evaluatie, aangegeven in de Strategische Evaluatie Agenda van 2023, brengt inzicht in wat er in deze periode met de inzet bereikt is.

Een inhoudelijke appreciatie op het voedselbeleid, inclusief onderstaande rapporten en een reflectie op de uitkomsten van de evaluatie, kan uw Kamer na het uitkomen van de evaluatie verwachten.

Rapporten, monitors en onderzoeken

Het verminderen van voedselverspilling

Wageningen Universiteit & Research (WUR) heeft het rapport «Climate footprint of food waste in the Netherlands»¹ gepubliceerd. Hierin is de klimaatimpact van voedselverspilling in Nederland in beeld gebracht. Dit is gedaan om de bijdrage die inzet op het tegengaan van voedselverliezen en -verspilling kan leveren aan de klimaatdoelen inzichtelijk te maken. Het

¹ 2571 Climate footprint of food waste in the Netherlands (wur.nl)

blijkt dat zo'n 5% tot 9% van de totale CO₂ uitstoot in Nederland wordt veroorzaakt door voedselverspilling. De voortgang in de ambitie van het kabinet om in 2030 voedselverspilling te halveren ten opzichte van 2015, wordt jaarlijks gemonitord door WUR in de Monitor Voedselverspilling. In de meest recente monitor, de update 2009–2022, is er een daling van 7% ten opzichte van het voorgaande jaar. U treft de gegevens aan in het meegestuurde rapport en hieruit blijkt ook dat de totale omvang van voedselverspilling in Nederland in 2022 2.350 kiloton was. Oftewel 134 kilogram per hoofd van de bevolking.

In maart 2024 is aan de Kamer toegezegd^{2, 3} om terug te komen op hoe extra inzet op het tegengaan van voedselverspilling eruit komt te zien, op basis van onderzoek van WUR naar maatregelen om een versnelling te realiseren. Verschillende acties zijn inmiddels in gang gezet, waaronder een verbeterde monitoring door steeds meer bedrijven en sectoren. Daarnaast is er een landelijke coalitie van supermarkten en levensmiddelenindustrie gestart om voedselverspilling gerelateerd aan houdbaarheidsdatums te verminderen. Ik zal hier verder op terugkomen wanneer ik mijn inhoudelijke appreciatie op het duurzaam voedselbeleid met u deel.

Transparantie

Op 28 januari is een nieuwe versie van het Dashboard Duurzaamheid Supermarkten⁴ gepubliceerd. Aan deze tweede versie van het Dashboard hebben bijna alle supermarktketens in Nederland gegevens over 2023 aangeleverd. Daarnaast is de data van de vijf ketens die al eerder gegevens aanleverden vernieuwd. Het dashboard is ontwikkeld door Wageningen Social & Economic Research, naar aanleiding van de motie Sneller/De Groot⁵. De hierboven genoemde actualisatie is in nauwe samenwerking met de retailsector en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen.

Daarnaast is in het kader van realiseren van meer transparantie over verduurzaming van het voedselaanbod, de Monitor Duurzaam Voedsel 2023⁶ door Wageningen Social & Economic Research gepubliceerd. Hierin zijn de consumentenbestedingen aan voedsel met een onafhankelijk duurzaamheidskeurmerk in beeld gebracht. Conclusie is dat in 2023 de bestedingen aan duurzaam voedsel met 14% zijn gegroeid ten opzichte van 2022. Het aandeel van duurzaam voedsel in de voedselbestedingen was in 2023 ruim 19% en is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Verder heeft Wageningen Social & Economic Research onderzoek gedaan naar welke vorm van informatie en communicatie over duurzaamheid op productniveau het meest effectief bijdraagt aan het stimuleren van de aankoop van duurzamer geproduceerd voedsel⁷. De uitkomst van de analyse is onder meer dat de effectiviteit van communicatie bij het stimuleren van positieve gevoelens en motivatie voor duurzaamheid ligt. Daarnaast heeft WUR een verkenning gedaan naar de bijdrage van keurmerken aan de milieu impact van voedselproducten en hoe die effecten kunnen worden gemeten⁸. WUR constateert dat uit (wetenschappelijke) onderzoeken over het algemeen blijkt dat (top) keurmerken een positieve invloed hebben op de milieuprestaties van bedrijven. Maar dat

² Kamerstuk 31 532, nr. 290

³ TZ202402-107

⁴ Home – Dashboard supermarkten (dashboardduurzaamheid.nl)

⁵ Kamerstuk 31 532, nr. 246

⁶ agrimatie.nl/ThemaResultaat.aspx?subpubID=2232&themaID=2810&indicatorID=2659

⁷ Kennisregels voor effectieve duurzaamheidscommunicatie voor keurmerken en logo's op voedselproducten (wur.nl)

⁸ Leiden keurmerken tot lagere milieu-impact? (wur.nl)

deze aanzienlijk verschilt tussen de verschillende onderzoeken, producten, keurmerken, landen en impact-indicatoren.

Het RIVM heeft in het najaar van 2024 het rapport «milieubelasting van de voedselconsumptie in Nederland»⁹ gepubliceerd. Dit rapport geeft voor 2019–2021 aan wat de milieubelasting is van wat we in Nederland eten, bijvoorbeeld op gebied van broeikasgasemissies, het gebruik van irrigatiewater en land.

Transparantie gaat ook over communicatie richting consumenten en bescherming tegen onjuiste informatie. Questionmark heeft onderzoek gedaan naar misleiding in duurzaamheidsuitingen op voedsel in het Nederlandse voedselaanbod, zie de resultaten hiervan in het meegeestuurde rapport. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van niet goed onderbouwde of misleidende claims op productniveau en de huidige werking van zelfregulering. Questionmark geeft aan dat twijfelachtige claims in de voedselmarkt prominent aanwezig zijn en dat het klachtenmechanisme via de Stichting Reclame Code voor individuele gevallen weliswaar goed werkt, maar niet als alternatief fungeert voor structurele handhaving door de overheid.

Voedselaanbod en consumptie plantaardige eiwitten

In 2022 is er een beleidsdoelstelling vastgesteld over de consumptieverhouding tussen plantaardige en dierlijke eiwitten¹⁰. Om meer inzicht te krijgen in hoe burgers denken over hoe we deze beleidsdoelstelling kunnen halen, is er door mijn voorganger een burgerpanel georganiseerd. Het doel van dit burgerpanel was om ideeën op te halen die op steun kunnen rekenen van een groep Nederlanders. Hierbij stuur ik u de uitkomsten van dit burgerpanel toe. Het blijkt dat burgers openstaan voor een verandering in hun eetgedrag, maar hierbij wel ondersteund willen worden door passende maatregelen. Wat opvalt is dat burgers wel degelijk een belangrijke rol voor zichzelf zien, maar niet zozeer in het komen tot een effectieve aanpak. Vooral de overheid, levensmiddelenbedrijven en de retail dragen volgens hen de verantwoordelijkheid om het voedselaanbod en onze consumptie gezonder en duurzamer te maken. De belangrijkste ideeën die werden genoemd zijn: «Werk met prijsmechanismen en kaders», «stimuleer of reguleer eerlijke communicatie» en «bied voldoende alternatieven en inspiratie aan».

Graag wil ik mijn dank en waardering uitspreken voor de tijd die 80 burgers uit heel Nederland hierin hebben gestoken. Ik heb begrepen dat de burgers het erg waardevol vonden om mee te denken over dit onderwerp en zich gehoord voelden tijdens de sessies.

Aankomende publicaties

Transparantie

Op het gebied van transparantie loopt er momenteel tweeledig onderzoek naar welke bovenwettelijke duurzaamheidseisen er binnen de voedselketen worden gesteld om inzicht te krijgen in welke eisen gangbaar zijn en

⁹ <https://www.rivm.nl/publicaties/milieubelasting-eiwitname-en-ratio-van-voedselconsumptie-in-nederland-2019-2021>

¹⁰ De doelstelling, gezamenlijk met de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is dat meer mensen volgens de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum gaan eten. Onderdeel hiervan is het realiseren van een verschuiving in de balans van de consumptie van plantaardige en dierlijke eiwitten naar een 50/50-verhouding in 2030.

wat hiervan de praktische gevolgen zijn. Naar verwachting is dit in het eerste kwartaal van 2025 gereed.

Tot slot wordt tegen de zomer van 2025 een geactualiseerde Keurmerkenwijzer van Milieu Centraal verwacht, waarmee consumenten en professionals geholpen worden de verschillende beeldmerken op duurzaamheid en dierenwelzijn te duiden om in de winkel ook de voor hen beste keuze te kunnen maken.

Voedselaanbod en consumptie plantaardige eiwitten

In het voorjaar van 2025 wordt door Wageningen Social & Economic Research een tweetal publicaties opgeleverd over de consumptie van plantaardige eiwitten: het rapport «Versnellingsagenda eiwittransitie» en de Eiwitmonitor 2024.

Bovenstaande rapporten neem ik mee in mijn beleidsvisie ten aanzien van het voedselbeleid, die ik na afronding van de eerder genoemde evaluatie naar uw Kamer doe toekomen. Hierin zal ik toelichten hoe het voedselbeleid er in de komende jaren uit zal zien, met inachtneming van het budget en de nationale voedselstrategie. Ik informeer uw Kamer hierover in het tweede kwartaal van 2025.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
F.M. Wiersma